

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 434/2015-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. novembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Mgr. Petrom Volochoom, Čáčovská 305, Senica, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rešpektovanie prezumpcie nevinoty podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 2 T 116/2011 zo 6. novembra 2013, uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5 To 41/2014 z 27. januára 2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 2 Tdo 35/2015 zo 23. júna 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. októbra 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou

namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rešpektovanie prezumpcie neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 T 116/2011 z 6. novembra 2013 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 To 41/2014 z 27. januára 2015 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tdo 35/2015 z 23. júna 2015 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu uznaný vinným zo spáchania prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 a 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona, a to na skutkovom základe uvedenom v skutkovej vete výrokovej časti označeného rozsudku súdu prvého stupňa. Okresný súd mu za to uložil trest odňatia slobody v trvaní 7 mesiacov, ktorý mu bol podmiennečne odložený a bola mu určená skúšobná doba 18 mesiacov.

Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ priamo do zápisnice na hlavnom pojednávaní odvolanie, v ktorom namietal, že spáchanie skutku mu nebolo preukázané, poškodený jeho spáchanie popieral, rozsudok okresného súdu považuje za chaotický, nezrozumiteľný a skutok v ňom opísaný za neurčitý. Krajský súd uznesením podľa § 319 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol odvolanie sťažovateľa, pretože zistil, že nie je dôvodné. Sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. g) a i) Trestného poriadku, pričom namietal, že rozsudok okresného súdu, ako aj uznesenie krajského súdu sú založené na nezákonne získaných

dôkazoch, na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia a oba sudy nižšieho stupňa nerešpektovali v plnom rozsahu právo sťažovateľa na riadnu obhajobu. Najvyšší súd ako súd dovolací rozhodol o podanom dovolaní napadnutým uznesením tak, že ho podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal najmä nesprávne odôvodnenie namietaných rozhodnutí, ktoré vyplýva z nesprávneho vyhodnotenia výpovedí poškodených a svedkov, ktoré sťažovateľ podrobne rozobral, a teda z nesprávne zisteného skutkového stavu. Podľa názoru sťažovateľa *„rozhodnutie v trestnom konaní nie je možné vyniesť len na základe toho, či sudca verí alebo neverí výpovedi tej ktorej strany, ale na základe riadne vykonaných, zákonných, nespochybniteľných dôkazov“*. Sťažovateľ tiež poukázal na flagrantné porušenie Trestného poriadku, ako aj práva na obhajobu, keď na hlavnom pojednávaní po záverečnej reči obhajcu udelil predseda senátu slovo na prednesenie záverečnej reči splnomocnenej zástupkyňi poškodenej.

V súvislosti s namietaným uznesením najvyššieho súdu sťažovateľ zdôraznil, že najvyšší súd neprihliadol v dostatočnej miere na to, že sudy nižšieho stupňa pri svojom rozhodovaní vzali do úvahy aj výpovede poškodenej uskutočnené pred vznesením obvinenia, čím porušili základnú zásadu trestného konania, podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo a v ich súhrne. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku sťažovateľ uviedol, že najvyšší súd ako dovolací súd sám *„svojvoľne a v rozpore so zákonom menil a skúmal úplnosť zisteného skutku, keď prišiel vo svojom rozhodnutí s argumentáciou, nevyslovenou v žiadnom z rozsudkov súdov nižších stupňov, že skutok mal byť naplnený vyhrážkou (hoci bez vyslovenia výhražných slov) vyjadrenou mierením funkčnou a nabitou brokovnicou na telo iného“*.

Sťažovateľ sa domnieva, že namietanými rozhodnutiami na všetkých inštančných stupňoch došlo k porušeniu jeho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na rešpektovanie prezumpcie nevinoty podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Tieto rozhodnutia považuje za neodôvodnené, svojvoľné a arbitrárne.

Sťažovateľ tiež poukázal na predchádzajúce rozhodnutie okresného súdu sp. zn. 2 T 116/2011 z 25. apríla 2012 v danej trestnej veci, ktoré bolo zrušené uznesením krajského súdu sp. zn. 5 To 97/2012 z 26. marca 2013 z dôvodu, že okresným súdom nebola objasnená základná skutočnosť, a to vyhrážanie sa spôsobom vzbudzujúcim dôvodnú obavu. Podľa sťažovateľa po opakovanom vypočutí poškodených, ako aj svedkov k zmene dôkaznej situácie nedošlo, napriek tomu bol vo veci sťažovateľa opakovane vyneseny odsudzujúci rozsudok.

Sťažovateľ formuloval petit ústavnej sťažnosti takto:

„1. Základné práva [REDAKOVANÉ]... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na rešpektovanie prezumpcie nevinoty podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Tdo 35/2015 zo dňa 23. 06. 2015, uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5To/41/2014-303 zo dňa 27. 01. 2015 a rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda sp.zn. 2T/116/2011-271 zo dňa 06. 11. 2013 boli porušené.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 21 do 35/2015 zo dňa 23. 06. 2015, uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5To/41/2014-303 zo dňa 27. 01. 2015 a rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda sp.zn. 2T/116/2011-271 zo dňa 06. 11. 2013 a vec vracia Okresnému súdu Dunajská Streda na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Dunajská Streda je povinný do 15 dni od právoplatnosti tohto nálezu zaplatiť na účet právneho zástupcu žalobcu Mgr. Petra Volocha... náhradu trov konania vrátane trov právneho zastúpenia v sume 296,44 EUR.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05). Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je teda absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej.

Ústavný súd v prvom rade pripomína, že jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je vo veci sťažovateľa preskúmať zlučiteľnosť rozhodnutí, ktorými bol pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02). Keďže úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach ústavne akceptovateľným spôsobom aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd, nemôže zasahovať do ich skutkových a právnych záverov, ak ich v danej situácii možno pokladať za udržateľné (m. m. III. ÚS 271/07).

Vychádzajúc z týchto ústavne relevantných úvah ústavný súd prišlo k preskúmaniu dôvodov uvedených v ústavnej sťažnosti v korelácii s napádanými rozhodnutiami všeobecných súdov a ich postupom vo veci sťažovateľa.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Sťažovateľ vytýka konajúcim súdom, že nesprávne zistili skutkový stav, keďže zo žiadnej z výpovedí poškodených ani svedkov nevyplývalo, že sťažovateľ sa dopustil vyhrážania sa inému a súčasne vzbudil u niekoho dôvodnú obavu, a preto mala byť v jeho prípade aplikovaná základná zásada trestného konania „in dubio pro reo“. Skutok kladený sťažovateľovi za vinu preto nemožno kvalifikovať ako trestný čin, mohol by byť podľa názoru sťažovateľa posudzovaný ako priestupok proti občianskemu spolunažívaniu. Sťažovateľ tiež namietal porušenie svojho práva na obhajobu postupom okresného súdu na hlavnom pojednávaní, kedy po záverečnej reči obhajcu predniesla záverečnú reč splnomocnená zástupkyňa poškodenej. Sťažovateľ ďalej poukázal na nezákonnosť dôkazov, na ktorých sú založené rozhodnutia v jeho trestnej veci, a tiež na predchádzajúce rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 5 To 97/2012 z 26. marca 2013 v tom smere, že ani po doplnení dokazovania nebola súdom prvého stupňa objasnená základná skutočnosť, ktorá podmieňuje právnu kvalifikáciu konania obžalovaného ako prečinu nebezpečného vyhrážania, t. j. vyhrážanie spôsobom vzbudzujúcim dôvodnú obavu.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh taktiež vyplýva, že sťažovateľ obsahovo identické námietky nastolil v konaní pred okresným súdom, ďalej vo svojich opravných prostriedkoch, o ktorých už rozhodol krajský súd a najvyšší súd, a rovnako ich formuloval aj v sťažnosti podanej ústavnému súdu.

K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom okresného súdu

Pri prerokovaní časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie označených práv rozsudkom okresného súdu, ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie ústavy limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov, a to tým spôsobom, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základných práv a slobôd na ústavnom súde iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Podstatou účinnej ochrany základných práv sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý sťažovateľ využil vo vzťahu k základným právam a slobodám, porušenie ktorých sa namieta, a ktorý mu umožňoval odstrániť stav, v ktorom vidí porušenie svojich základných práv a slobôd.

Ústavný súd vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, nemá právomoc preskúmať rozsudok okresného súdu ako súdu prvého stupňa, pretože jeho rozsudok preskúmal krajský súd v dôsledku odvolania sťažovateľa. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti (teda vo vzťahu k rozsudku okresného súdu) odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením krajského súdu

Ústavný súd ďalej skúmal možnosť porušenia označených práv sťažovateľa uznesením krajského súdu a postupom, ktorý mu predchádzal. Krajský súd v napadnutom uznesení okrem iného uviedol:

„Súd prvého stupňa doplnil dokazovanie v rámci rozhodnutia Krajského súdu v Trnave, vypočul poškodenú [REDAKOVANÉ], poškodeného [REDAKOVANÉ], svedka [REDAKOVANÉ], svedka [REDAKOVANÉ], oboznámil dokumentačný materiál. Poškodená [REDAKOVANÉ] bola vo veci niekoľkokrát vypočutá, pričom z jej výpovedí vyplýva, že kritického dňa sa vo večerných hodinách okolo 23,45 hod. vrátila v spoločnosti svojho známeho [REDAKOVANÉ]. Hneď na dvore z drevín vystúpil bývalý manžel, ktorý v ruke držal poľovnícku strelnú zbraň namierenú proti nim a hneď začal vulgárne nadávať. Z vyjadrení poškodenej ďalej vyplýva, že takýmto konaním obžalovaného bola zaskočená, zrejme presne nevnímala, čo obžalovaný hovoril. Vzápätí ju aj fyzicky napadol tak, že ju začal udierať do oblasti tváre, chytil ju za vlasy a sotil na zem, kde ju viackrát kopol na rôznych časti tela. [REDAKOVANÉ] sa podarilo obžalovanému vziať zbraň, keď potom [REDAKOVANÉ] zastavil [REDAKOVANÉ], došlo k výstrelu do vzduchu, neskôr incident pokračoval na dvore [REDAKOVANÉ], ktorý je synovcom obžalovaného. Keď si poškodená neskôr dávala slová obžalovaného do súvisu, už v prípravnom konaní dňa 2. 8. 2007 potvrdila, že obžalovaný sa im vyhrážal s tým, aby zmizla, že zastreľí jej známeho. Prednesené vyhrážky obžalovaným zopakovala aj vo výpovedi v prípravnom konaní dňa 16. 10. 2008 a dňa 4. 4. 2011. Na hlavnom pojednávaní dňa 30. 9. 2013 opätovne zopakovala svoju výpoveď z prípravného konania a tiež zopakovala aj rovnaké vyhrážky voči nim zo strany obžalovaného (č. l. 265).

Rovnako viackrát bol vypočutý poškodený [REDAKOVANÉ], zhodne vypovedal o útoku zo strany obžalovaného na poškodenú [REDAKOVANÉ] a uviedol, že bol v šoku, zľakol sa a zrejme nevnímал všetky slová, ktoré obžalovaný vyslovil. Uviedol, že si preto nepamätá, akým spôsobom sa obžalovaný vyhrážal.

Z výpovedi svedkov, ktorí boli ďalej vo veci vypočutí vyplýva, že do pivnice [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] priniesol zbraň [REDAKOVANÉ], nakoľko obžalovaný mal záujem si zbraň kúpiť. Obžalovaný z pivnice odišiel a svedkovia konflikt zaregistrovali až vtedy, keď počuli krik

z dvora obžalovaného. Svedkovia preto vypovedali len o časti konfliktu, ktorý sa odohral medzi obžalovaným a poškodenými.

Podľa názoru krajského súdu vykonané dôkazy na seba vzájomne nadväzujú a možno z nich vyvodiť záver, že obžalovaný v kritickom čase nečakane vystúpil spoza kríkov, proti poškodeným namieril zbraň, nadával poškodenej, vyhrážal sa, že ich zastrelí a následne poškodenú aj fyzicky napadol. Takéto agresívne konanie obžalovaného bolo pre poškodených prekvapením a to vzhľadom na čas, kedy obžalovaný tak urobil, miesto, kde tak urobil, je preto logické, že poškodená si hneď nedala do súvisu všetky nadávky a vyhrážky, ktoré obžalovaný použil, a keďže poškodený ██████████ nepoznal prostredie, nevedel, čo konfliktu predchádzalo, a agresívne konanie zo strany obžalovaného nečakal, nevedel sa hneď zorientovať, preto nevedel vypovedať presne o nadávkach a vyhrážkach obžalovaného. O tom, že obžalovaný s namierenou strelnou zbraňou oboch poškodených prekvapil a vzápätí vyvolal ďalší konflikt, niet pochybností. K odvolaniu obžalovaného je potrebné uviesť, že nie je dôvod vzhľadom na situáciu, v ktorej obžalovaný voči poškodenej zbraň použil, neveriť tvrdeniu poškodenej, že okrem nadávok a fyzického násillia použil obžalovaný voči nim aj vyhrážky. To, že poškodený ██████████ si vyhrážky zo strany obžalovaného nepamätá, neznamená, že obžalovaný tieto nepoužil. Ako už vyššie krajský súd uviedol, je potrebné brať do úvahy všetky okolnosti, ktoré predchádzali konfliktu ako aj miesto a spôsob, akým obžalovaný zbraň voči poškodeným použil. Už samotné namierenie zbrane voči poškodeným v danej situácii bolo pre poškodených veľmi nebezpečné. Ďalšie agresívne konanie obžalovaného toto nebezpečenstvo ešte zvýšilo.

Vzhľadom na odvolanie obžalovaného krajský súd ponechal skutok tak, ako bol ustálený vo výrokovvej časti napadnutého rozsudku.

Konanie obžalovaného bolo správne právne kvalifikované ako prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. a/ Tr. zák.“

Ústavný súd už judikoval, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré

jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Po predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd uvádza, že odôvodnenie uznesenia krajského súdu jasne a zrozumiteľne podáva výklad, akými úvahami sa súd spravoval, z akého dôvodu a na základe akých právnych predpisov bolo vo veci rozhodnuté. Vo vzťahu k trestnému činu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 Trestného zákona, z ktorého spáchania bol sťažovateľ uznaný vinným, je podľa názoru ústavného súdu potrebné prihliadať na okolnosti konkrétneho prípadu (tak ako to bolo aj v danom prípade), ako aj brať do úvahy to, ako poškodení vnímali ujmu, ktorá im s ohľadom na konanie sťažovateľa hrozila.

Vychádzajúc z už uvedených ústavne významných úvah je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi odôvodnením rozhodnutia okresného súdu či krajského súdu a tvrdým porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

Čo sa týka namietanej arbitrárnosti záverov uznesenia krajského súdu, ústavný súd pripomína, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí právo účastníka dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych

predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04). Ústavný súd v tejto súvislosti taktiež poukazuje na judikatúru bývalej Komisie pre ľudské práva (sťažnosť č. 6172/73, X v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H v. United Kingdom), ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva (napríklad v prípade Delcourt, resp. Monnel a Morris), v zmysle ktorej sa pod spravodlivým súdnym procesom (fair hearing) v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, ako vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ spochybňuje hodnotenie každého dôkazu, ktorý bol všeobecnými súdmi vyhodnotený v jeho neprospech. Nie je úlohou ústavného súdu prehodnocovať zistený skutkový stav v trestnom konaní ani posudzovať otázku viny sťažovateľa, ale preskúmať, či námietky sťažovateľa proti postupu a rozhodnutiu krajského súdu môžu byť v príčinnej súvislosti s porušením základných práv označených v sťažnosti.

Ústavný súd v okolnostiach posudzovanej veci je toho názoru, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu v žiadnom prípade nemožno považovať za arbitrárne či zjavne neodôvodnené. Z napadnutého rozhodnutia krajského súdu nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu. V uznesení krajského súdu nie sú vnútorné rozpory a pri prijímaní skutkových a právnych záverov nedošlo k žiadnym zjavným omylom alebo k uvedeniu skutočností, ktoré by bolo v zrejmom rozpore s podstatou súdnej ochrany požadovanej v trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi. Samotná skutočnosť, že si krajský súd neosvojil interpretáciu výsledkov dokazovania spôsobom, ako ich predniesla obhajoba, nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľom označených práv. Krajský súd svoje závery ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil a uviedol logický postup, ako k týmto záverom dospel. Ústavný súd preto hodnotí napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako

jasné, zrozumiteľné a zodpovedajúce obsahu základného práva zakotveného v čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto nevidí žiadny dôvod na prehodnocovanie, resp. spochybňovanie právnych záverov krajského súdu uvedených v napadnutom rozhodnutí. Právo na súdnu ochranu neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (podobne napr. III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadnu relevantnú súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím krajského súdu a označenými právami sťažovateľa, porušenie ktorých namietal, preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu označených práv najvyššieho súdu

Sťažovateľ v sťažnosti namieta aj porušenie označených práv uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo jeho dovolanie proti uznesenie krajského súdu odmietnuté.

Najvyšší súd sa s argumentáciou sťažovateľa v podstatnom vysporiadal takto:

«K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

Existenciu tohto dovolacieho dôvodu dovolateľ vecne odôvodnil tým, že jeho odsúdenie je založené iba na jednom usvedčujúcom dôkaze, a to nezákonne vykonaných výsluchoch poškodenej [REDAKOVANÉ], predtým ako mu bolo vznesené obvinenie (strana 5 a 9 dovolania).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý

proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. len vtedy, ak mal, resp. má negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Dohovoru, tak ako odkazom na nezákonné výsluchy poškodenej naznačil dovolateľ, by mohlo dôjsť len vtedy ak by odsúdenie obvineného [REDAKOVANÉ] bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solery or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom čo sa ale nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2. 2. 2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26. 1. 2010, Van Mechelen a ďalší p. Holandsku, Visser p. Holandsku, rozs. č. 26668/95 zo 14. 2. 2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. 12. 2011 a ďalšie).

Je potrebné súhlasiť s dovolateľom, že poškodená [REDAKOVANÉ] bola v dňoch 25. júla 2007 (č. l. 87 až 91), 2. augusta 2007 (č. l. 192 - 199) a 16. októbra 2008 (č. l. 100 až 107) vypočutá ešte predtým ako bolo obvinenému [REDAKOVANÉ] vznesené obvinenie pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., ku ktorému došlo až 8. septembra 2009 - č. l. 11. Tu sa žiada poznamenať, že pôvodne bolo menovanému vznesené obvinenie pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. síce už 25. júla 2007 (č. l. 5, 6), ale prokurátor Okresnej prokuratúry Dunajská Streda uznesením, sp. zn. 2 P v 546/07, z 13. júna 2008 zrušil uznesenie o vznesení obvinenia voči [REDAKOVANÉ].

Z predloženého spisového materiálu však vyplýva, že odsúdenie obvineného [REDAKOVANÉ] nie je založené výlučne a ani v rozhodujúcej miere na označených výpovediach poškodenej, pretože poškodená [REDAKOVANÉ] bola opakovane a už po vznesení obvinenia [REDAKOVANÉ] vypočutá nielen v prípravnom konaní dňa 4. apríla 2011

(č. l. 108 - 113), ale i na hlavných pojednaniach konaných 17. februára 2012 (č. l. 217) a 30. septembra 2013 (č. l. 265) za dodržania a úplného rešpektovania zásady kontradiktórnosti, pričom jej výpovede mali usvedčujúci a trestnú činnosť obvineného preukazujúci charakter.

Pokiaľ teda okresný súd oprel odsúdenie obvineného aj o výpovede svedkyne -poškodenej [REDAKOVANÉ] neporušil zákon, pretože jej výpovede zo 4. apríla 2011, 17. februára 2012 a 30. septembra 2013 boli vykonané nielen v súlade s našim Trestným poriadkom, ale zodpovedajú i prísnyim kritériám čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Dohovoru.

S ohľadom na uvedené najvyšší súd konštatuje, že nezistil splnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

K označenému dovolaciemu dôvodu najvyšší súd poznamenáva, že v rámci dovolacieho konania nie je prípustné preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku (veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.). Skutkový stav môže najvyšší súd hodnotiť len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené, to znamená, či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Preto nemožno preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov, pretože to sú otázky upravené normami procesného práva, nie hmotným právom. Uvedený záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd už v tretej inštancii, kde nemožno znovu vytvárať, či meniť skutkové zistenia. S ohľadom na to nemôže najvyšší súd spochybňovať skutkové zistenia a prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov. Obvinený v rámci podaného dovolania síce označil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., nepodložil ho však takými vecnými argumentmi, ktoré by naznačovali jeho naplnenie.

Obvinený [REDAKOVANÉ] v dovolaní stručne a z opatrnosti vyslovil, že: „Stupeň spoločenskej nebezpečnosti jeho konania bol prinajmenšom nepatrný vzhľadom na jeho následky a aj vzhľadom na to, že skutok sa stal pred ôsmymi rokmi“.

Najvyšší súd nezdieľa názor dovolateľa o nepatrnej závažnosti jeho konania, pretože vyhrážka (hoci bez vyslovenia výhražných slov) vyjadrená mierením funkčnou a nabitou

brokovnicou na telo iného predstavuje mimoriadne nebezpečný spôsob konania, ktorý v predmetnej veci zrejme len z dôvodu zápasu o pušku neskončil strelbou a závažnejším následkom. Treba si uvedomiť, že vnímanie situácie účastníkmi konfliktu je vždy iné z pohľadu útočníka a iné z pohľadu napadnutých osôb. Každý na koho je mierené zbraňou sa oprávnené môže nielen zlaknúť, ale i obávať o život. Vyhrážka vyjadrená mierením zbraňou robí každý útok dôraznejším a útočníka nebezpečnejším. Preto v žiadnom prípade nemôže platiť, že spôsob vykonania činu obvineným ██████████ bol nepatrný, ale práve naopak. Súdy nižšieho stupňa pri posúdení stíhaného skutku podľa príslušného zákonného ustanovenia ako prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. postupovali správne, keď vyvodili naplnenie i materiálneho korektívu (§ 10 ods. 2 Tr. zák.) tohto prečinu. Dĺžka konania bola konvalidovaná uložením relatívne mierneho trestu.

Pokiaľ dovolateľ opakovane poukázal (tak ako už aj pred odvolacím súdom) na to, že je nevinný a že: „skutok, ktorý sa mu kladie za vinu nespáchal“, takýto argument nezodpovedá označenému dovolaciemu dôvodu a najvyšší súd zdôrazňuje, že mu neprislúcha už v tretej inštancii preskúmať správnosť skutkových zistení a hodnotenie dôkazov súdmi nižšieho stupňa na podklade dovolania podaného obvineným.

Preto najvyšší súd konštatuje, že v prípade obvineného ██████████ v prejednávanej veci nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por...

V ďalšom môže najvyšší súd súhlasiť s dovolateľom v tom, že samosudca Okresného súdu Dunajská Streda na hlavnom pojednávaní konanom 30. septembra 2013 nepostupoval úplne v súlade s § 274 ods. 2 Tr. por., keď umožnil poškodenej predniesť záverečnú reč ako poslednej, teda až po obhajcovi. Takýto procesný postup samosudcu však (a to aj podľa obsahu záverečných rečí) nijak neovplyvnil právo obvineného na spravodlivý proces, pretože nemal a nemá žiadny negatívny dopad na jeho právo na obhajobu (hlavného pojednávania sa z vlastnej vôle nezúčastnil) a nevyvolal žiadne, pre obvineného negatívne procesnoprávne a ani hmotnoprávne dôsledky, čo napokon vyplýva i z toho, že prítomný obhajca nenamietal postup samosudcu a nedomáhal sa nápravy v podobe umožnenia predniesť záverečnú reč znova, po záverečnej reči poškodenej, čím by, per analogiam,

mohol realizovať svoje právo repliky. Nesprávny postup samosudcu v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por. sa síce obsahovo približuje dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., najvyšší súd ak uzatvára, že uvedený nesprávny procesný postup samosudcom na hlavnom pojednávaní formálne ani materiálne nespĺňa kritéria dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., pretože nie je možné vysloviť, že právo obvineného na obhajobu bolo postupom samosudcu porušené zásadným spôsobom.»

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 35/02, I. ÚS 145/2010, II. ÚS 324/2010).

Uvedené závery najvyššieho súdu ústavný súd nepovažuje za také, ktoré by odporovali ústavnoprávnym princípom ochrany základných práv a slobôd. To znamená, že vyhodnotenie najvyššieho súdu v otázke o nenaplnení sťažovateľom uplatnených dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) a i) Trestného poriadku nemožno bez ďalšieho považovať za nesprávne, resp. ústavne nekonformné. Právny názor najvyššieho súdu o nespĺnení dôvodov dovolania je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený dostatočne a presvedčivo a nemožno ho považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Najvyšší súd jasne a zrozumiteľne vymedzil aj svoju právomoc vo vzťahu k preskúmvaniu správnosti a úplnosti zisteného skutkového stavu. Ústavný súd taktiež nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu nemajúci oporu v zákone. Z hľadiska dodržania ústavnoprocených princípov zabezpečujúcich ochranu základných práv a slobôd ústavný súd nepovažoval za dôvodné zasahovať do výkladu a aplikácie príslušných ustanovení Trestného poriadku najvyšším súdom.

Sťažovateľ sa v navrhovanom petite domáha aj vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, teda práva na rešpektovanie prezumpcie neviny uznesením najvyššieho súdu. Ústavný súd po preskúmaní argumentácie uplatnenej v namietanom uznesení najvyššieho súdu zastáva názor, že neprekračuje rámec dôvodného podozrenia a je z pohľadu zachovania princípu prezumpcie neviny z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

Keďže ústavný súd nezistil žiadnu relevantnú súvislosť ani medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a označenými právami sťažovateľa, porušenie ktorých namietal, sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa v nej uvedenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2015